

C. Amat A. Casanova

Guia didàctica

4

Educació primària

Cicle mitjà

Reg. B.3527a

EDITORIAL DE MÚSICA
BOILEAU

Provença, 287
Tel.: 932 155 334 - 934 877 456 / Fax: 934 872 080
08037 Barcelona
e-mail: boileau@boileau-music.com
web: www.boileau-music.com

Guia didàctica

PENTAGRAMA ESCOLAR 4

EDITORIAL BOILEAU

PRESENTACIÓ

Pentagrama Escolar-4 clou el Cicle Mitjà i es compon d'un llibre per a l'alumne, acompanyat d'un quadern d'exercicis, un CD en format MP3, i una guia didàctica per al mestre.

Al CD hi ha les gravacions corresponents als apartats "Escoltem i escrivim" (dictats), "Entonem i cantem" (exercicis d'entonació i cançons populars), "Cançó original" (de la cantata "Un món millor..."), "Audició", "Sabies que...", "Flauta" i "Dansa", així com el text íntegre de la cantata amb les cançons intercalades.

Tant les cançons populars com els exercicis i les cançons de flauta estan enregistrats amb melodia i sense. Així mateix les cançons originals es presenten amb lletra i sense. A causa de la quantitat de pistes que conté el llibre, el CD es presenta en format MP3.

Al quadern d'exercicis hi trobareu les activitats d'aprenentatge corresponents als apartats de "Teoria", "Escoltem i escrivim", "Audició" i "Sabies que...".

Al final del llibre de l'alumne hi trobareu un annex que conté peces de repertori de flauta, tres danses, les lletres de les cançons populars i originals, el text íntegre de la cantata i el contingut del CD.

En aquesta guia hi trobareu una sèrie de recursos didàctics per a tots els apartats de cada unitat. També hi trobareu una explicació detallada de cada unitat, així com una ampliació del material didàctic, un control de cada unitat i una avaluació trimestral, les biografies dels autors esmentats en el llibre, el solucionari dels exercicis del quadern de l'alumne, així com dels controls i avaluacions trimestrals i, finalment la proposta d'informe trimestral.

Tot aquest material està pensat perquè l'alumnat adquireixi els coneixements corresponents a aquest curs i gaudeixi alhora de la música, ja sigui tocant, escoltant, cantant, dansant..., és a dir, vivint i participant activament del fet musical.

Per guiar l'alumne cap a la música, que és l'objectiu fonamental de l'ensenyament del llenguatge musical, cal un mètode. No obstant això, aquest és només un element pedagògic auxiliar que no pot suplir la tasca del mestre, que és qui millor pot transmetre l'entusiasme i la il·lusió per l'aprenentatge i la vivència musical.

Les autores

S U M A R I

Presentació. 3

Orientacions pedagògiques / Recursos didàctics

Ritme 5
 Cançó 6
 Flauta 7
 Audició 8
 Veu 9
 Dansa 10

Programació d'aula 11

(Objectius didàctics, continguts i criteris d'avaluació)

Unitat 1 12
 Unitat 2 14
 Unitat 3 16
 Unitat 4 18
 Unitat 5 20
 Unitat 6 22
 Unitat 7 24
 Unitat 8 26

Temporització de les unitats 28

Activitats d'aprenentatge i solucionari . 29

Unitat 1 30
 Unitat 2 34
 Unitat 3 38
 Unitat 4 46
 Unitat 5 50
 Unitat 6 54
 Unitat 7 62
 Unitat 8 66

Controls de les unitats i avaluacions trimestrals

Unitat 1 42
 Unitat 2 43
 Unitat 3 44
 Avaluació 1r trimestre 45
 Unitat 4 58
 Unitat 5 59
 Unitat 6 60
 Avaluació 2n trimestre 61
 Unitat 7 70
 Unitat 8 71
 Avaluació 3r trimestre 72

Biografies. 73

Solucionari dels exercicis del quadern de l'alumne. 80

Solucionari dels controls de les unitats i avaluacions trimestrals. 84

Cançons originals amb acords 86

Proposta d'informe trimestral. 91

**PROGRAMACIÓ
D'AULA**

UNITAT 1

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Repassar l'escriptura correcta de les notes.
- Memoritzar l'escriptura correcta de les notes.
- Repassar l'escriptura correcta dels corxets.
- Memoritzar l'escriptura correcta dels corxets.
- Repassar els compassos $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$
- Memoritzar els compassos $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$
- Repassar els conceptes de binari, ternari i quaternari.
- Memoritzar els conceptes de binari, ternari i quaternari.
- Repassar el concepte de pulsació.
- Memoritzar el concepte de pulsació.
- Memoritzar les pulsacions de les figures (o / ♩ / ♪ / ♫ / ♬).
- Repassar el concepte d'interval.
- Memoritzar el concepte d'interval.
- Repassar el concepte d'ascendent i descendent.
- Memoritzar el concepte d'ascendent i descendent.
- Assegurar la precisió rítmica de les figures apreses (♪ / ♫ / ♬ / ♧).
- Assegurar l'aplicació de síl·labes en la lectura de ritmes.
- Relacionar amb la pulsació les figures apreses.
- Identificar ritmes auditivament (♪ / ♫ / ♬ / ♧).
- Identificar notes auditivament (do, re, mi, sol i la).
- Consolidar l'entonació de l'escala i l'arpegi de Do Major
- Aprendre el concepte de solfeig.
- Cantar les cançons: "Si tu vas al cel" i "Tin, ton".
- Cantar un cànon a 3 veus ("Tin, ton").
- Escoltar el resultat melòdic del cànon.
- Cantar la cançó "Jo sóc un planeta".
- Memoritzar la cançó "Jo sóc un planeta".
- Conèixer les característiques de la veu humana.
- Conèixer els diferents tipus de veus (infantils, masculines i femenines).
- Reconèixer auditivament les veus de soprano i contralt a partir de l'audició de tres fragments de l'"Stabat Mater" de G. B. Pergolesi.
- Memoritzar el títol de l'obra i el nom de l'autor.
- Aprendre el concepte de cantant.
- Aprendre els conceptes de soprano, contralt i mezzosoprano.
- Aprendre el concepte d'ària.
- Aprendre el concepte d'"Stabat Mater".
- Aprendre el concepte de veu infantil o veu blanca.
- Aprendre el concepte de cor o coral.
- Aprendre el concepte de falset.
- Identificar un cor infantil a través de l'audició d'"I could write a book" de R. Rodgers.
- Repassar amb la flauta les notes sol, la i si.

CONTINGUTS

CONCEPTES

- Escripció correcta de les notes
- Escripció correcta dels corxets
- Compassos $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$
- Pulsació
- Interval
- Ritme: ♩ / ♪ / ♫ / ♬
- Dictat rítmic: ♪ / ♫ / ♬ / ♧
- Dictat melòdic: do, re, mi, sol i la
- Entonació: melodies basades en l'escala i l'arpegi de Do Major
- Repertori: "Si tu vas al cel" (cançó a l'uníson) i

- "Tin, ton" (cànon a tres veus)
- Cançó original: "Jo sóc un planeta"
- Instruments musicals: la veu humana
- Autor: Giovanni Battista Pergolesi
- Audició: "Stabat Mater"
- Conceptes: cantant, soprano, contralt, mezzosoprano, ària, Stabat Mater, veus infantils o blanques, cor o coral i falset
- Audició: "I could write a book" de Richard Rodgers / Intèrprets: Cor Vivaldi - Petits Cantors de Catalunya
- Flauta: les notes si, la i sol

TEMPORITZACIÓ DE LES UNITATS

El llibre consta de 8 unitats, que es repartiran de la forma següent, segons el criteri de les autores:

PRIMER TRIMESTRE		UNITAT	DANSA	SABIES QUE... (ampliació)		
Setembre	1	La masovera		Richard Rodgers (p. 76)	Control tema	
Octubre						
Octubre	2			Wolfgang Amadeus Mozart (p. 75)	Control tema	
Novembre						
Novembre	3			Luigi Boccherini (p. 74)	Control tema / Avaluació trimestral	
Desembre						
SEGON TRIMESTRE		UNITAT	DANSA	SABIES QUE... (ampliació)		
Gener	4	Barbapapa		Johann Sebastian Bach (p. 73)	Control tema	
Febrer						
Febrer	5			Miquel Asins Arbó (p. 73)	Control tema	
Març						
Març	6			Georges Bizet (p. 74)	Control tema / Avaluació trimestral	
Abril						
TERCER TRIMESTRE		UNITAT	DANSA			
Abril	7	Oh, Susanna!			Control tema	
Maig						
Maig	8					Control tema / Avaluació trimestral
Juny						

1. L'ordre de les danses pot ser canviat segons el criteri del professor .

2. Us aconsellem una primera lectura del text de la cantata "Un món millor" (pàg. 84 del llibre de l'alumne) per tal de conèixer l'argument que fa de fil conductor de totes les cançons originals de les vuit unitats del llibre.

ENTONEM I CANTEM UNITAT 1

1. Solfeja aquestes dues melodies per practicar l'escala i l'arpegi de Do Major. Fixa't bé en les indicacions que porten.

Solfejar és cantar les notes entonant-les i donant-los el seu valor, marcant el compàs o pulsació amb la mà.

SI TU VAS AL CEL *popularitzada*

TIN, TON *popular - cànon a 3 veus*

Editorial BOILEAU 12 PENTAGRAMA ESCOLAR

CANÇÓ ORIGINAL UNITAT 1

JO SÓC UN PLANETA
C. Amat - A. Casanova / Arr.: M. Martínez

Editorial BOILEAU 13 MÚSICA 4 - EDUCACIÓ PRIMÀRIA -

ENTONEM I CANTEM

- 3 4 Solfejar dues melodies basades en l'escala i l'arpegi de Do Major en compàs binari, tenint cura del fraseig i les indicacions d'intensitat.
- 5 6 Cantar la cançó "Si tu vas al cel" (popularitzada).
- 7 8 Cantar la cançó "T in, ton" (popular - cànon a 3 veus).

ALTRES PROPOSTES

- Recitar la lletra de les cançons amb el ritme corresponent.
 - Cantar les cançons picant la pulsació amb les mans.
 - Treballar per imitació el següent motiu rítmic que pertany a la cançó "Si tu vas al cel", percutint el ritme amb les mans:
-
- Observar que la música de la 5a estrofa modula a Fa Major.
 - Solfejar les melodies de les cançons.
 - Cantar la cançó "T in, ton" percutint alhora el següent ostinato:
-

CANÇÓ ORIGINAL

Aquesta cançó té com a protagonista el planeta Terra que, a través d'un diàleg, ens explica com és i ens demana que el cuidem.

FITXA TÈCNICA

Estil: *Pop-rock*. Es caracteritza per una pulsació molt marcada amb un èmfasi especial en el segon i quart temps. Inclou un breu interludi amb un ritme llatí.

Tempo: Allegretto ♩=168

Durada: 2' 32"

Ritme:

- Compàs quaternari (4/4).
- Pulsació de negra (♩).
- Figures: ♩ / ♩ / ♩ / ♩

· Tonalitat: Do Major.

· Intervals de 2a i 3a Majors i menors, 5a justa, 6a Major i menor, 8a justa i cromatismes.

Pedagogia:

- Recitar la lletra picant de mans el ritme.
- Cantar la cançó marcant la pulsació picant amb les mans o bé amb els peus.
- Solfejar la cançó.
- Recordar el significat del signe ♩ (al segno). Veure pàg. 66 del llibre de l'alumne.
- Reflexionar sobre el text de la cançó.

CONTROL UNITAT 1

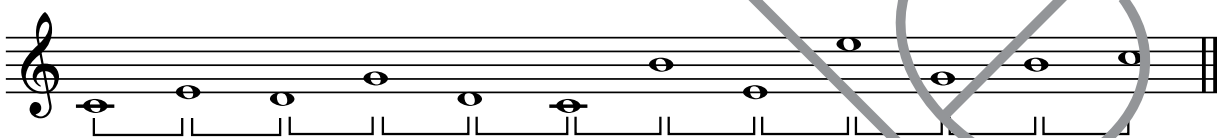
Nom Cognoms

Curs Data

1. Traça les línies divisòries en el fragment següent.

2. Compta els intervals següents, indica'n la distància i digues si són ascendents (A) o descendents (D).

3. Completa les frases:

Les veus humanes es classifiquen en i

Les veus femenines es divideixen, segons la tessitura, en:, i

Les veus masculines es divideixen, segons la tessitura, en:, i

4. Què és el "falset"?

.....

5. Respon VERITAT (V) o FALS (F).

· Ària és un fragment d'una obra per a veu solista amb acompanyament orquestral.

· Un cor o coral és un grup d'instrumentistes de corda i percussió que toquen junts.

· Giovanni Battista Pergolesi va compondre un Stabat Mater.

PUNTUACIÓ :

aquest any quan començà a ensenyar piano a la Music Academy a Stuttgart i més endavant, el 1936, impartí classes de composició.

Les seves composicions inclouen diversos gèneres musicals: música vocal, música de cambra, solos d'instruments, dos concerts per a piano, dues òperes... El 1945 l'acordió començà a ocupar un lloc important en el seu treball. Va escriure diferents obres per orquestra d'acordions i també per acordió sol convertint-lo en un instrument de concert.

Hans Brehme està considerat com el més important compositor per acordió de concert en la dècada de 1940 a 1950.

BIZET, GEORGES

París (França) 1838 - Bougival, Illa de França 1875

Compositor francès. Als quatre anys començà a rebre les primeres lliçons del seu pare, que era mestre de cant, i abans de l'edat reglamentària ingressà al Conservatori de París. Va estudiar amb els mestres Pierre-Joseph Guillaume Zimmerman i amb Charles Gounod, i inicià l'estudi de la composició amb Jacques-François Halévy, amb la filla del qual, Geneviève, es casà l'any 1869.

Als 19 anys aconseguí el *Premi de Roma* i això el portà a viatjar a Roma, a la Villa Médici, com pertocava a tots els guanyadors del premi de composició. A Roma inicià el treball de diferents obres, moltes de les quals s'han perdut.

L'any 1860 tornà a París i començà a compondre cantates i simfonies, tot i que en realitat no tenia cap projecte que l'entusiasmés. Aquest arriba el 1863, amb l'òpera de *Les pêcheurs de perles* que obtingué un èxit moderat.

La seva última obra, l'òpera *Carmen*, és la més important de les que va escriure. S'estrenà el 3 de març de 1875 a París amb crítiques molt desfavorables, però després adquirí un gran prestigi i va passar a la posteritat. Bizet morí tres mesos després de la estrena de *Carmen*, abatut pel fracàs, i mai no arribà a saber res de la fama de la seva darrera obra.

Altres obres són: *L'Arlesienne* (música escènica), *La Jolie fille de Perth* (òpera), obres per a piano, cançons i obres per a orquestra com la *Simfonia en Do Major "Roma"*, *Obertura Patria* i la *Marxa fúnebre en si menor*.

BOCCHERINI, LUIGI

Lucca (Itàlia) 1743 - Madrid (Espanya) 1805

Compositor i violoncel·lista italià. Va néixer en una família dedicada a les arts i a la música; el seu pare, Leopold, era violoncel·lista i contrabaixista i Luigi, rebé d'ell les primeres lliçons de violoncel. Més endavant completà els estudis amb Francesco Vanucci, violoncel·lista i mestre de capella a Lucca. Als tretze anys Luigi debutà com a violoncel·lista a les festes de Lucca.

El 1758 viatjà a Viena amb el seu pare i en aquesta ciutat estigué al servei del teatre de la cort com a violoncel·lista. També destacà per les seves actuacions en solitari, que li reportaren un gran èxit musical i econòmic. El 1767 va anar a París on gaudí d'un gran èxit i veié impreses les seves primeres obres. Estant a París va conèixer l'ambaixador espanyol que li proposà de viatjar a Espanya i li prometé la protecció del Príncep d'Astúries. Finalment, però, fou l'Infant Lluís de Borbó qui li va fer de protector. El 1785, quan morí l'Infant Lluís, fou admès com a violon-

SOLUCIONARI DELS EXERCICIS DEL QUADERN DE L'ALUMNE

UNITAT 1 Editorial BOILEAU PENTAGRAMA ESCOLAR

Escriu correctament el pal i les notes següents: -1-

Escriu correctament el pal i el corxet de les notes següents: -2-

Encercla totes les notes que estan escrites incorrectament i escriu-les correctament al pentagrama de sota. -3-

MÚSICA 4 - EDUCACIÓ PRIMÀRIA - Editorial BOILEAU

Escriu a sota de cada figura el nombre de pulsacions que té i traça una línia divisòria segons t'indica el compàs. -4-

Compta els intervals següents, indica'n la distància i escriu si són ascendents o descendents. -5-

7a ASCENDENT ... 5a DESCENDENT ... 4a ASCENDENT ... 6a DESCENDENT

Dictat rítmic. Omple aquests compassos amb els ritmes que escoltaràs (♩ ♪ ♫ ♬). -6-

UNITAT 1 Editorial BOILEAU PENTAGRAMA ESCOLAR

Dictat melòdic. Escolta els fragments següents i escriu les notes que hi falten (do, re, mi, sol i la). -7-

Escolta atentament els següents fragments i respon aquestes preguntes: -8-

- Quins tipus de veus has escoltat? **SOPRANO I CONTRALT**
- Què és un "Ària"? **UN FRAGMENT D'UNA OBRA PER A VEU SOLISTA AMB ACOMPANYAMENT ORQUESTRAL**
- Què és un Stabat Mater? **ÉS UN HIMNE CRISTIÀ DEL SEGLE XIII QUE ENS PARLA DEL PATIMENT DE LA VERGE MARIA EN VEURE EL SEU FILL JESUS CLAMAR A LA CREU**
- Quins dels següents instruments acompanyen aquesta obra? Encercla la resposta correcta.
 Timbales Trompetes Violins
- Qui és l'autor d'aquest Stabat Mater? **GIOVANNI BATTISTA PERUGESI**

MÚSICA 4 - EDUCACIÓ PRIMÀRIA - Editorial BOILEAU

Completa les frases: -9-

- Les veus més agudes s'anomenen també **VEUS BLANQUES**.
- S'anomena **CORAL** un grup de persones que canten juntes.
- ALSET** és un tipus particular de veu sense color i de poc volum.
- La cançó "I could write a book" està cantada pel **COR VIVALDI: PETITS CANTORS DE CATALUNYA**.
- L'autor "I could write a book" és **RICHARD RODGERS**.

UNITAT 2 Editorial BOILEAU PENTAGRAMA ESCOLAR

Escriu a sota de cada figura lligada el nombre de pulsacions que té. -10-

Uneix cada terme amb el seu significat. -11-

Allegro	→	Ràpid
<i>f</i>	→	Forte (fort)
<i>p</i>	→	Staccato (picat)
<i>mf</i>	→	Moderat
Lento	→	Lent
Moderato	→	Mezzo forte (mig fort)
	→	Diminuendo
	→	Legato (lligat)
	→	Crescendo

MÚSICA 4 - EDUCACIÓ PRIMÀRIA - Editorial BOILEAU

Compta els intervals següents, indica'n la distància i escriu si són ascendents o descendents. -12-

3a ASCENDENT ... 2a DESCENDENT ... 8a ASCENDENT ... 6a DESCENDENT

Traça les divisòries en el fragment següent: -13-

Dictat melòdicorítmic. Escriu l'ordre en què escoltes aquests fragments. -14-

4 3 1 2

SOLUCIONARI DELS CONTROLS I AVALUACIONS TRIMESTRALS

CONTROL UNITAT 1

1.

2. 3a A / 2a D / 4a A / 4a D / 2a D / 7a A / 5a D / 8a A / 6a D / 3a A / 2a A

3. INFANTILS, FEMENINES I MASCULINES / SOPRANO, MEZZOSOPRANO I CONTRALT / CONTRATENOR, TENOR, BARÍTON I BAIX

4. ÉS UN TIPUS PARTICULAR DE VEU, SENSE COLOR I DE POC VOLUM, NOMÉS POSSIBLE EN EL REGISTRE AGUT DE LA VEU

5. V / F / V

CONTROL UNITAT 2

1. RÀPID-MOVIMENT / SUAU O FLUIX-INTENSITAT / FORT-INTENSITAT / MODERAT-MOVIMENT / CRESCENDO-INTENSITAT/DIMINUENDO-INTENSITAT / LENT-MOVIMENT / MIG FORT-INTENSITAT

2.

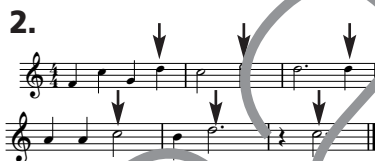
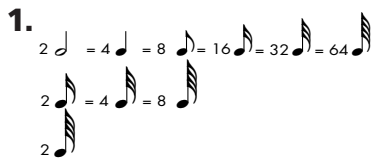

3. LARINGE / AMPLIFIQUEN EL SO / LA CONTAMINACIÓ, L'AIRE CONDICIONAT, LA CALEFACIÓ, EL FUM DEL TABAC

4. ÉS UNA OBRA TOTALMENT MUSICAL CREADA PER SER REPRESENTADA EN ESCENA

5. F / F / V

CONTROL UNITAT 3

3. VENT - METALL / D'U / DRET / TROMBONISTA

4. TROMBÓ DE COLISSA I TROMBÓ DE PISTONS

5. F / V / V

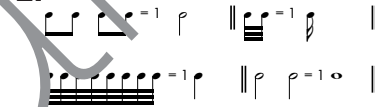
AVALUACIÓ 1R TRIMESTRE

1.

TRES / EN EL TERCER / ALLEGRO

2.

3. VEU MASCULINA - BAIX - GREU
VEU MASCULINA - BARÍTON - INTERMÈDIA
VEU MASCULINA - TENOR - AGUDA
VEU FEMENINA - CONTRALT - GREU
VEU FEMENINA - SOPRANO - AGUDA
VENT-METALL - TROMBÓ - TROMBONISTA

4. GIOVANNI BATTISTA PERGOLESI
GIOACCHINO ROSSINI
CAMILLE SAINT-SAËNS

5. COR O CORAL / SOPRANO, CONTRALT, TENOR I BAIX

CONTROL UNITAT 4

1. ST / T / T / ST / T / ST

2.

b) QUATERNARI

3. TECLA I CORDA PUNTEJADA / PLECTRE O PUA / TECLATS / CLAVECINISTA / CLAVECÍ

4. L'ÈPOCA BARROCA (1600 A 1750) ES CARACTERITZA PER LA DECORACIÓ LUXOSA I L'ORNAMENTACIÓ EN TOTES LES ARTS. TANT LA NOBLESA, COM L'ARISTOCRÀCIA, I ELS ARTISTES VESTIEN D'UNA MANERA ESPECIAL PORTAVEN PERRUQUES, ABRICS AMB RANDES, MITGES, ETC.

5. F / F / V

